

28.4.2021

Asia: VN/6802/2020

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö arviomuistiosta digitaalisen henkilöllisyyden kehittämiseksi

1) Kommentit arviomuistiossa esitetystä tulevaisuuden visiosta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

1 Visio digitaalisesta identiteetistä sekä digitaalisesta lompakosta ovat oikeansuuntaiset ja niille on kysyntää. Puolustusvoimat voisi hyödyntää henkilövarmenteita useisiin erilaisiin käyttötarkoituksiin, kuten esimerkiksi asevelvollisille, sidosryhmille ja kumppaneille tuotettuihin ympäristöihin. Näissä ympäristöissä korostuvat tietosuojavelvoitteet esimerkiksi henkilön terveystietoja koskien ja on tärkeää, että henkilöllisyys voidaan varmistaa luotettavasti digitaalisessa ympäristössä. Digitaaliseen tunnistautumiseen liittyvät ky-symykset koetaan Puolustusvoimissa tärkeiksi viranhoitajan identiteetin sekä viranomaisen ja viranhoitajan valtuuksien varmistamiseen.

2 Henkilöille, joilla ei ole käytössään älymobiililaitetta suositellaan ratkaisuksi esimerkiksi henkilökorttiin liitettävää tunnistautumissirua USB-tikun sijaan.

2) Kommentit arviomuistiossa esitettyyn toiminnalliseen ratkaisuun

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

1 Toiminnallisessa ratkaisussa on huomioitava mm. se miten henkilö saa digitunnisteen (varmenteen) käyttöön, miten ja missä sitä voidaan käyttää, miten toimitaan, jos varmenteen häviää, tuhoutuu tai joutuu väärin käsiin tai varmenteen haltija kuolee. Myös varmenteen uusimiseen on oltava toimintamalli.

2 Tietoturva ja tunnistautumiseen liittyvien järjestelmien kybersietoisuus on huomioitava heti suunnitteluvaiheessa.

3) Kommentit arviomuistion sisältämästä oikeudellisesta arviosta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

- 1 Tietoturvan toteutuminen identiteettipalvelun saatavuuden, eheyden ja luotettavuuden sekä kiistämättömyyden kannalta on sekä yksilön, viranomaisen ja yhteiskunnan kannalta erittäin tärkeää. Tunnistautumisessa on erotettava selkeästi, milloin henkilö edustaa itseänsä ja milloin edustamaansa organisaatiota tai viranomaista käyttäen hänelle osoitettuja valtuuksia.
- 2 Mikäli arviomuistio johtaa säädösmuutoksiin, tulee Puolustusvoimien käytännöt normiasiakirjoineen päivittää. Tällä varmistetaan se, että digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisestä saatavat hyödyt saadaan käyttöön ja kyetään myös arvioimaan käytäntöjen toimivuus kaikessa laajuudessaan.
- 3 Uuden lainsäädännön tulee tukea sähköistä asiointia viranomais-toiminnassa siten, että paperiset tunnistamisasiakirjat voivat olla käytössä sähköisten tunnistautumismenetelmien rinnalla. Laajemmille muutoksille lainsäädännössä tulee määrittää riittävät siirtymäajat.

4) Muut kommentit

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

- 1 Käyttäjien vahva tunnistautuminen on edellytys identiteettivarkauksia vastaan, vaikka palvelut tuottavatkin todennäköisesti lisää-kustannuksia. Identiteettien mahdollisten väärinkäytösten tuottamia kustannusvaikutusta on myös arvioitava.
- 2 Rekrytoitaessa uutta henkilöä, haastattelun yhteydessä pyydetään henkilöä näyttämään virallinen henkilöllisyystodistus, josta voidaan tarkastaa myös kansalaisuustieto. Koronasta johtuen suurin osa rekrytointiin liittyvistä haastatteluista on jouduttu pitämään etäyhteyksin, jolloin henkilöllisyyden todistaminen on ollut haasteellista. Kansalaisuuden osalta tilanne on ollut haastavampi jo ennen koronaa. Tulevaisuudessa rekrytointeja tullaan hoitamaan yhä useammin etäyhteyksien kautta, jolloin henkilöllisyyden ja myös Suomen kansalaisuuden tarkastaminen korostuu digitaali-ssa ympäristössä. Sähköinen henkilöllisyystodistus olisi tässäkin tilanteessa tarpeellinen.
- 3 Asevelvollisen tiedot voisi liittää digitaaliseen henkilöllisyyteen asi-oimisen helpottamiseksi, esimerkiksi tieto varusmiespalveluksen suorittamisesta (passin hakeminen, koulutustiedot, hankitut pätevyudet).
- 4 Valintajärjestelmän uusimisen yhteydessä henkilötietojen käsittely ja sen aiempaa automaattisempi mahdollistaminen eri yhteiskunnan (ml. puolustusvoimien järjestelmät) välillä on avainasemassa. Yksilön luvalla osaamisprofiili voisi olla tallennettuna digilompakkoon, jolloin henkilön koulutussuoritukset olisivat liitettävissä sitä kautta henkilön koulutuksen seurantaan ja valintoihin.
- 5 Viranomaisten toiminta ei voi olla täysin riippuvaa kaupallisten toimijoiden tuottamista varmenteista ja onkin kannatettavaa, että valtio tuottaisi ja ylläpitäisi itse tai ainakin hallinnoisi sähköisiä identiteet-tejä samalla tavalla kuin passia ja henkilökorttia. Palveluiden tulee olla riippumattomia toisten toimijoiden tai valtioiden tuottamista palveluista tietoturvallisuuden ja huoltovarmuuden varmistamiseksi.

6 Tällä hetkellä valtion tuottamat palvelut on suojattu pääosin ulkomaalaisilla palvelinvarmenteilla. Esimerkiksi kanta.fi, omavero.fi ja suomi.fi sivustot ovat riippuvaisia monikansallisista palvelinvarmenteista, kuten Amazon, Entrust Inc tai DigiCert. Kansallisten, kuten DVV:n ylläpitämien varmenteiden käyttöä viranomaisten palveluissa voitaisiin tulevaisuudessa selvittää.

7 Mobiilivarmenteet ovat riippuvaisia mm. puhelinoperaattorista, televerkosta ja mobiilipäätelaitteen ominaisuuksista. Viranomaisten palveluiden riippumattomuus tulisi varmistaa tarjoamalla vaihtoehtoisia tunnistemahdollisuuksia. Ratkaisuihin tulisi kehittää viranomaisten omavaraisuutta ja toimintaa, koska esimerkiksi poikkeusoloissa tietoliikenneyhteyksissä voi esiintyä katkoksia valtion rajojen yli.

Korkala Jouko
Pääsikunta - Suunnitteluosasto